

Bài 2. GỖ CỬ'A

TRÁI TÌM
Tiết 16. VẦN BẢN

1.

CHUYỆN CỔ TÍCH

VỀ LOÀI NGƯỜI

XUÂN
QUỲNH

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Một số đặc điểm của thơ

1. Mỗi bài thơ thường được sáng tác theo một (1)... nhất định với những đặc điểm riêng về số tiếng trong mỗi (2)..., số câu trong mỗi
2. Ngôn ngữ thơ (3)..., giàu nhạc điệu và hình ảnh, sử dụng nhiều biện pháp tu từ (so sánh, ẩn dụ, điệp ngữ,...).
3. Nội dung chủ yếu của thơ là (4)... (5)... của nhà thơ trước cuộc sống. Thơ có thể có yếu tố (6)... (kể lại một sự việc, câu chuyện) và (7)... (tái hiện những đặc điểm nổi bật của đối tượng) nhưng những yếu tố ấy chỉ là phương tiện để nhà thơ bộc lộ tình cảm, cảm xúc.

TRI THỨC NGŨ VĂN

Một số đặc điểm của thơ

- Mỗi bài thơ thường được sáng tác theo một **thể thơ** nhất định với những đặc điểm riêng về số tiếng trong mỗi **dòng**, số câu trong mỗi **bài**,...
- Ngôn ngữ thơ **cô đọng**, giàu nhạc điệu và hình ảnh, sử dụng nhiều biện pháp tu từ (so sánh, ẩn dụ, điệp ngữ,...).
- Nội dung chủ yếu của thơ là **tình cảm**, **cảm xúc** của nhà thơ trước cuộc sống. Thơ có thể có yếu tố **tự sự** (kể lại một sự việc, câu chuyện) và **miêu tả** (tái hiện những đặc điểm nổi bật của đối tượng) nhưng những yếu tố ấy chỉ là phương tiện để nhà thơ bộc lộ tình cảm, cảm xúc.

PHẦN I:

ĐỌC - TÌM HIỂU

CHUNG

Chuyện cổ tích về loài người

Trời sinh ra trước nhất
Chỉ toàn là trẻ con
Trên trái đất trụi trần
Không dáng cây ngọn cỏ
Mặt trời cũng chưa có
Chỉ toàn là bóng đêm
Không khí chỉ màu đen
Chưa có màu sắc khác

Mắt trẻ con sáng lắm
Nhưng chưa thấy gì đâu!
Mặt trời mới nhô cao
Cho trẻ con nhìn rõ
Màu xanh bắt đầu cỏ
Màu xanh bắt đầu cây
Cây cao bằng gang tay
Lá cỏ bằng sợi tóc
Cái hoa bằng cái cúc

Màu đỏ làm ra hoa
Chim bảy giờ sinh ra
Cho trẻ nghe tiếng hót
Tiếng hót trong bằng nước
Tiếng hót cao bằng mây
Những làn gió thơ ngây
Truyền âm thanh đi khắp
Muốn trẻ con được tắm
Sông bắt đầu làm sông
Sông cần đến mênh mông
Biển có từ thuở đó
Biển thì cho ý nghĩ
Biển sinh cá sinh tôm
Biển sinh những cánh buồm
Cho trẻ con đi khắp
Đám mây cho bóng rợp
Trời nắng mây theo che
Khi trẻ con tập đi
Đường có từ ngày đó

Nhưng còn cần cho trẻ
Tình yêu và lời ru
Cho nên mẹ sinh ra
Để bế bồng chăm sóc
Mẹ mang về tiếng hát
Từ cái bóng cái bang
Từ cái hoa rất thơm
Từ cánh cò rất trắng
Từ vị gừng rất đắng
Từ vết lấm chưa khô
Từ đầu nguồn cơn mưa
Từ bãi sông cát vắng...

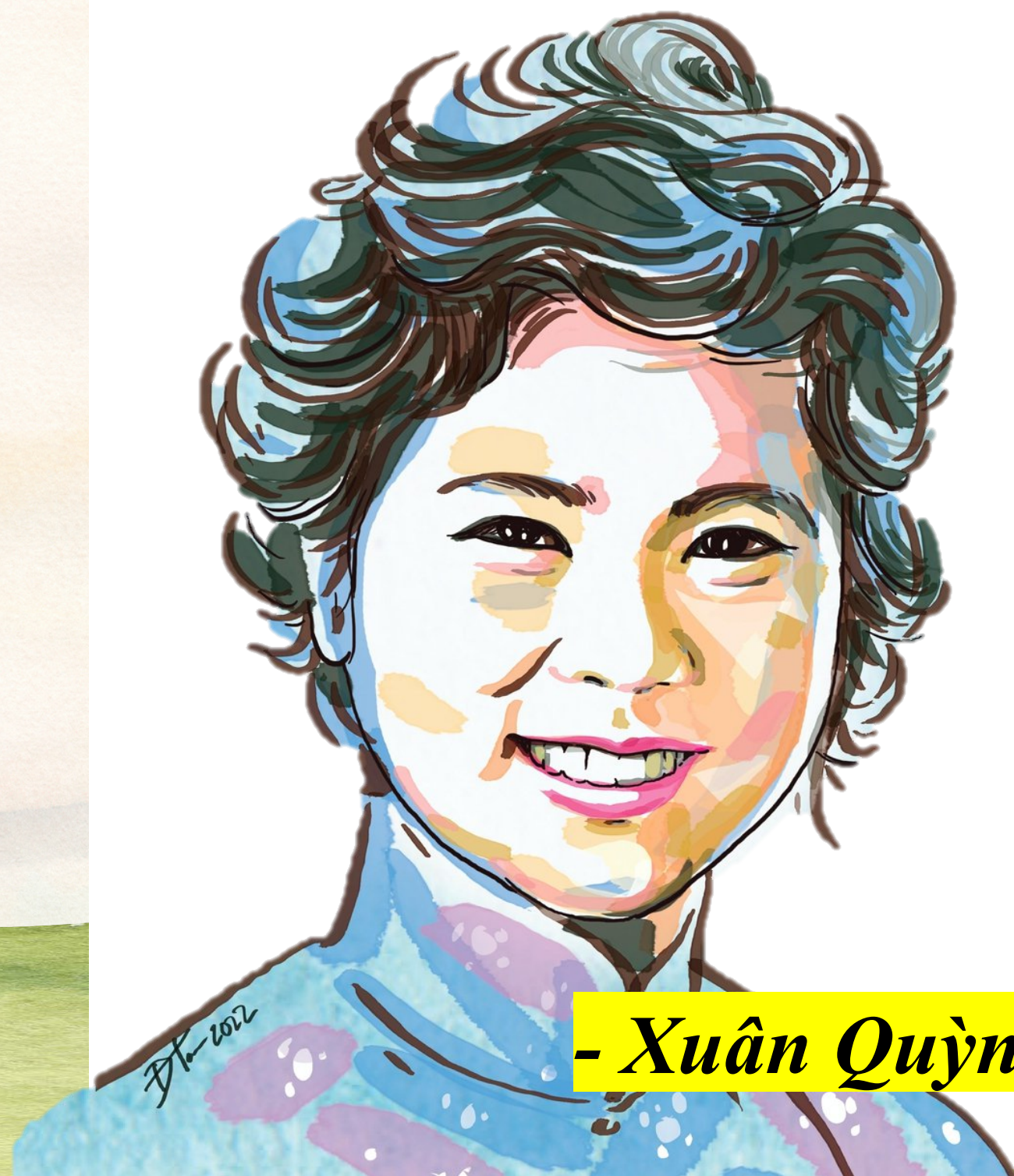
Biết trẻ con khao khát
Chuyện ngày xưa, ngày sau
Không hiểu là từ đâu
Mà bà về ở đó
Kể cho bao chuyện cổ
Chuyện con cóc, nàng tiên
Chuyện cô Tấm ở hiền
Thằng Lý Thông ở ác...

Mái tóc bà thì bạc
Con mắt bà thì vui
Bà kể đến suốt đời
Cũng không sao hết chuyện

Muốn cho trẻ hiểu biết
Thế là bố sinh ra
Bố bảo cho biết ngoan
Bố dạy cho biết nghĩ
Rộng lắm là mặt bể
Dài là con đường đi
Núi thì xanh và xa
Hình tròn là trái đất...

Chữ bắt đầu có trước
Rồi có ghé có bàn
Rồi có lớp có trường
Và sinh ra thầy giáo...
Cái bảng bằng cái chiếu
Cục phấn từ đá ra
Thầy viết chữ thật to
“Chuyện loài người” trước nhất

2. Tác giả

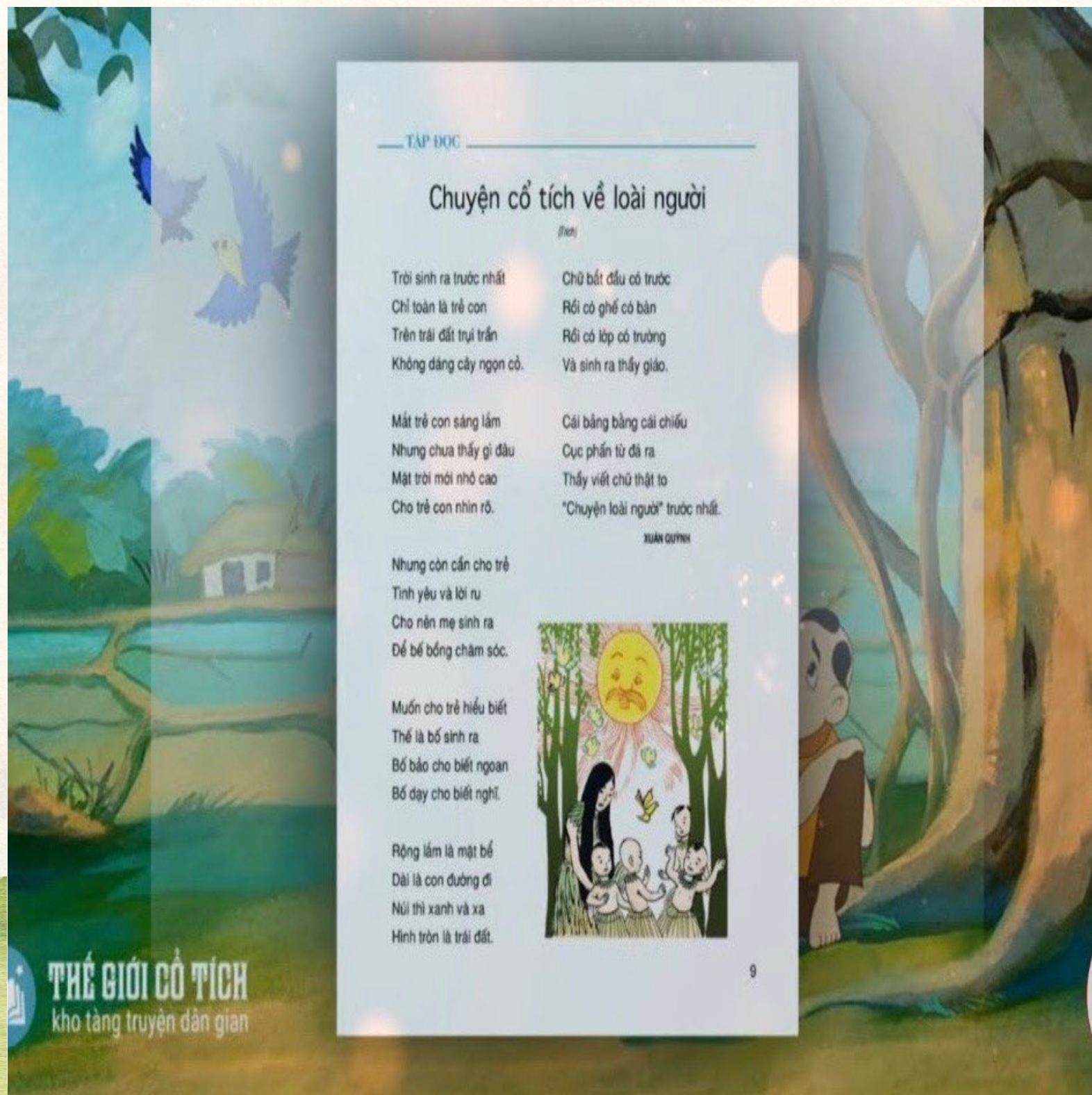

- Xuân Quỳnh -

- **Tên khai sinh:** Nguyễn Thị Xuân Quỳnh.
(1942-1988)
- **Quê:** La Khê, Hà Đông, Hà Nội.
- **Phong cách sáng tác:** giản dị, trong trẻo, đầy tình yêu thương khi viết về đề tài thiếu nhi
- **Sáng tác tiêu biểu:** *Lời ru trên mặt đất, Bầu trời trong quả trứng, Sóng, Bến tàu trong thành phố*

3. TÁC PHẨM

- Xuất xứ: *Chuyện cổ tích về loài người* được rút ra từ tập thơ *Lời ru trên mặt đất*
- Thể loại: Thơ năm chữ
- Phương thức biểu đạt: biểu cảm kết hợp tự sự và miêu tả;
- Bố cục: 2 phần
 - Phần 1 (khổ 1): Thế giới trước khi trẻ em ra đời.
 - Phần 2 (các khổ 2, 3, 4, 5, 6, 7): Thế giới sau khi trẻ em ra đời.

PHIẾU HỌC TẬP

Nội dung cần tìm hiểu	Trả lời của HS
1. Nhan đề gợi cho em liên tưởng đến điều gì?	
2. Thể thơ của bài thơ là gì?	
3. Văn, nhịp trong bài thơ được sử dụng như thế nào?	
4. Phương thức biểu đạt chính (PTBD)	
5. Nhân vật trong bài thơ gồm những ai?	
6. Bố cục: Bài thơ có thể chia làm mấy phần? Nội dung từng phần?	
7. Nhân vật trữ tình?	
8. Đối tượng trữ tình của bài thơ là ai?	
9. Yếu tố tự sự trong bài thơ thể hiện ở đâu?	
10. Yếu tố miêu tả trong bài thơ thể hiện ở những chi tiết nào?	

KẾT LUẬN

1. Đặc điểm của thể loại thơ trữ tình có yếu tố tự sự và miêu tả

- **Nhân vật trữ tình:** ẩn mình, chỉ bộc lộ cảm xúc.
- **Đối tượng trữ tình:** trẻ em.
- **Bố cục:** 2 phần
 - **Phần 1:** Khổ 1 – Thế giới trước khi trẻ con ra đời.
 - **Phần 2:** Các khổ còn lại – Thế giới sau khi trẻ con ra đời.
- **Yếu tố tự sự:** trải dài xuyên suốt văn bản; đặc biệt trong các khổ thơ về những thành viên trong gia đình dành những tình cảm yêu thương cho em bé.
- **Yếu tố miêu tả:** miêu tả khung cảnh thiên nhiên Trái đất trước và sau khi trẻ em ra đời.
- **Tự sự và miêu tả** góp phần nêu bật cảm xúc trữ tình của văn bản.

1

Tác giả bài thơ Chuyện cổ tích về loài người là:

A

Ta-go

B

Xuân Quỳnh

C

Tạ Duy Anh

2

Các nhân vật xuất hiện trong bài thơ là:

A

Trẻ em

B

Trẻ em, mẹ và bà

C

Trẻ em, mẹ, bà, bố và thầy giáo

3

Chuyện cổ tích về loài người được viết theo thể thơ nào?

A

Lục bát

B

Tự do

C

5 chữ

